

अंतरी पेटवू ज्ञानज्योत
उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगांव.

द्वितीयवर्ष कला "राज्यशास्त्र जनरल पेपर-2 " साठी सुधारित अभ्यासक्रम
REVISED SYLLABUS FOR S.Y.B.A. "POLITICS" (G-2)
With effect from July, 1998

राज्यशास्त्र - सामान्यस्तर (जनरल)
राजकीय तत्वप्रणाली (Political Ideologies)

विभाग पहिला

- 1) राष्ट्रवाद : व्याख्या, राष्ट्रवादाचे घटक, प्रागल्गिक आणि प्रतिगामी राष्ट्रवादातील फरक, राष्ट्रवाद आणि अंतरराष्ट्रवाद.
- 2) लोकशाही : प्रमुख वैशिष्ट्ये, लोकशाही यशस्वी होण्यासाठी आवश्यक अटी, लोकशाहीच्या मार्गातील अडथळे.
- 3) लोकशाही समाजवाद : उल्क्रांती, सिन्डीकेलिझम, फेबिअनिझम, गिल्ड सोशॅलिझम, लोकशाही समाजवादाची वैशिष्ट्ये, लोकशाही समाजवाद - लोकशाही आणि समाजवाद यांचा सुसंबाद (सिन्थेसिस) साध्य आणि मर्यादा.

विभाग दुसरा

- 1) मार्क्सवाद : ऐतिहासिक भौतिकवादी सिध्दान्त, वर्ग संघर्षाचा सिध्दान्त, उदारमतवादी दृष्टीकोनातून मार्क्सवादाचे टीकात्मक परिक्षण.
- 5) फॅसिझम : फॅसिझमच्या उदयास कारणीभूत असलेले घटक, महामंडळत्मक राज्याचा सिध्दान्त, फॅसिझम एक अंतर्गत व अंतरराष्ट्रीय अव्यवस्था.
- 6) अराज्यवाद : अराज्यवादाचा सिध्दान्त, टॅलस्टॉय व क्रोपोटकीन यांचे राजकीय विचार, आधुनिक अराज्यवादी विचारांचे महत्व.
- 7) सर्वोदय : महात्मा गांधीजींचे राजकीय विचार, आचार्य विनोबाजींचे राजकीय विचार.

Reference Books :

- 1) Coker : Recent Political Thought.
- 2) Rout B.D. : Political Theories (Concepts and Ideologies).
- 3) Gupta R.L. : Political Theory.
- 4) Verma U.P. : Political Philosophy.
- 5) Mahajan U.D. : Political Theory.
- 6) गर्दे दि. का. : राज्यशास्त्र सिध्दान्त.
- 7) इंदापवार दि.वा. : राजकीय सिध्दान्त.

Optional Paper - General
वैकल्पिक सामान्यस्तर (G-2)
राजकीय सिद्धांतातील प्रमुख संकल्पना
(Key Concepts in Political Theory)

विभाग पहिला (Section-I)

1)	राज्य	-	State
2)	सार्वभौमत्व	-	Sovereignty
3)	समता	-	Equality
4)	स्वातंत्र्य	-	Liberty
5)	विधीनियम	-	Laws

विभाग दुसरा

6)	न्याय	-	Justice
7)	अधिकार आणि कर्तव्ये	-	Rights & Duties.
8)	राजकीय उत्तरदायित्व	-	Political Obligation
9)	प्रतिनिधित्व	-	Representation
10)	राजकीय सहभागित्व	-	Political Participation.

Reference Books :

- 1) Benn S.J. & R.S. Peters - Principles of Political Thought.
- 2) Raphael D.D. - Problems of Political Philosophy.
- 3) Laski H.J. - A Grammar of Politics.
- 4) B.C. Rout - Political Theories (Concepts and Ideologies)
- 5) भोळे भा.ल. - राजकीय सिद्धान्त आणि विश्लेषण.
- 6) राम मुठाळ - राजकीय सिद्धान्त आणि राजकीय विश्लेषण.
- 7) Jitkar S.D. & Jayaram A. - Political Theories & Institutions.

Revised Syllabus for S.Y.B.A. Politics (S-1)

द्वितीयवर्ष कला विशेषस्तर पेपर-1 राज्यशास्त्र
पश्चीमात्य राजकीय विचारवंत

(Major Thinkers in the West)

विभाग पहिलाSection-I

1)	प्लेटो	-	Plato
2)	अरिस्टॉटल	-	Aristotle
3)	मॅकिाव्हेली	-	Machiavelli
4)	हॉब्स	-	Hobbes

विभाग दुसराSection-II

5)	जॉन लॉक	-	John Locke
6)	रुसो	-	Rousseau
7)	जे.एस.मिल	-	J.S. Mill
8)	कार्ल मार्क्स	-	Karl Marx

Reference Books :

- 1) Gupta R.C. - fGreat Political Thinkers.
- 2) Ebenstein William : Great Political Thinkers.
(Plato to the Present)
- 3) गर्दे दि. का. : पश्चीमात्य राजकीय विचारवंत.
- 4) जागीरदार व शास्त्री : निवडक राज्यशास्त्रज्ञांचा परिचय.
- 5) काणे प.सि. : प्रमुख राज्यशास्त्रज्ञ.
- 6) भोगले शंता राम : प्रमुख पश्चीमात्य राजकीय विचारवंत.

S.Y.B.A. POLITICS SPECIAL PAPER-II (S-2)
द्वितीयवर्ष कला राज्यशास्त्र विशेषस्तर पेपर-2 (S-2)
महाराष्ट्राचा सामाजिक व राजकीय विकास
Social and Political Development of Maharashtra

Section-I विभाग पहिला

- 1) संयुक्त महाराष्ट्राची चळवळ :-
राज्य पुनर्रचना समिती, संयुक्त महाराष्ट्र चळवळ - महाराष्ट्र राज्याची निर्मिती.
- 2) सामाजिक सुधारणा चळवळ :-
सत्यशोधक चळवळ, दलित चळवळ, मुस्लीम सत्यशोधक चळवळ.
- 3) कामगार चळवळ :-
उदय, विकास, उद्दीष्टये, अडवणी, भवितव्य, (श्री.ना.म. जोशी, श्री. अ.डांगे, कॉ.रणदिवे, दत्ता सामंत, जॉर्ज फर्नांडीस)
- 4) सहकारी चळवळ :-
उदय, विकास, उद्दीष्टये, अडवणी भवितव्य (धनंजयराव गाडगीळ, पद्मश्री किखे पाटील, श्री.वसंतदादा पाटील, श्री. भाऊसाहेब हिरे, श्री.तात्यासाहेब कोरे, श्री. धनाजी नाना चौधरी, श्री.बाळुभाई मेहता.)

Section-II विभाग दुसरा

- 5) शेतकरी चळवळ :-
उदय, विकास, उद्दीष्टये, अडवणी, परिणाम भवितव्य, शेतकरी संघटना, ऊस आंदोलन, कांदा आंदोलन, विदर्भातील कापूस चळवळ.
- 6) महाराष्ट्रातील राजकीय पक्ष आणि दबावगट :-
काँग्रेस, भारतीय जनता पक्ष, शिवसेना, जनतादल, शेतकरी कामगार पक्ष, रिपब्लिकन पक्ष, विद्यार्थी संघटना, बाहलूक संघटना ट्रेड युनियन्स.
- 7) महाराष्ट्रातील शहरी प्रशासन :-
महानगर पालिका - नगर पालिका, रचना, अधिकार, कामे, उत्पनांची साधने.

- 8) महाराष्ट्रातील पंचायती राज्य
 अ) जिल्हा परिषद
 ब) पंचायत समिती
 क) ग्रामपंचायत

संदर्भग्रंथ Reference Books

1)	श्री.शंकरराव देव -	संयुक्त महाराष्ट्र चळवळ.
2)	फुडके य.दि. -	28 व्या शतकातील महाराष्ट्र खंड 1 ते 3
3)	महेश जोशी -	सत्यशोधक समाजाचा इतिहास.
4)	प्राचार्य गजमल माळी -	राष्ट्रीय काँग्रेस व सत्यशोधक समाज.
5)	श्री.धनराज दहाट -	फुले-अत्रिडकर चळवळ.
6)	भोगले शां.कृ. -	पंचायत राज.
7)	श्री. शरद जोशी -	शेतकरी संघटना - विचार आणि कार्यपध्दती.
8)	कर्णिक झा.भ. -	कामगार चळवळीचा इतिहास.
9)	दलवाई हयिद -	मुस्लीम समस्या - स्वरूप व उपाय.
10)	प्रा. भिवसनकर के.एस. -	महाराष्ट्र शासन आणि राजकारण.
11)	Dr. Usha Thakkar -	Politics in Maharashtra.
12)	Dr. Jai Ashok -	Government and Politics of Maharashtra.
13)	डॉ. इरावती कर्वे -	मराठी लोकांची संस्कृती.
14)	डॉ. फु.ग. सहस्रबुध्दे -	मराठी संस्कृती.

dbz/syll/sybpoli/akshar